

בבית המשפט העליון

בש"פ 4342/21

בש"פ 4893/21

בש"פ 5080/21

לפני : כבוד השופט א' שטיין

המבקשת בבש"פ 4342/21
ובבש"פ 5080/21 : מדינת ישראל

נ ג ד

המשיבים בבש"פ 4342/21 :
1. עמית פוגל
2. יהושע שוקי רבי
3. זלמן שלמה ניאמצ'יק

המשיב בבש"פ 5080/21 : מרדכי יאיר חסין

העורר בבש"פ 4893/21 : יהושע שוקי רבי

נ ג ד

המשיבה בבש"פ 4893/21 : מדינת ישראל

בקשה ארבע-עשרה להארכת מעצרים של המשיב 2 בבש"פ 4342/21 ושל המשיב בבש"פ 5080/21 ובקשה חמש-עשרה להארכת מעצרו של המשיב 3 בבש"פ 4342/21 בפקוח אלקטרוני, לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996; ערר לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, על החלטה שניתנה ביום 22.6.2021 על ידי בית המשפט המחוזי תל אביב-יפו (השופט א' הימן) במ"ת 48950-08-16

בשם מדינת ישראל : עו"ד קרן רוט

בשם המשיב 2 בבש"פ 4342/21
והעורר בבש"פ 4893/21 : עו"ד ירון ברזילי ; עו"ד ניר זנו ; עו"ד זהבה קרן

בשם המשיב 3 בבש"פ 4342/21
ובשם המשיב בבש"פ 5080/21 : עו"ד רצון דרחי ; עו"ד שרון זלינגר

החלטה

בעניינו של העורר בבש"פ 4893/21 והמשיב 2 בבש"פ 4342/21

1. לפניי בקשה ארבע-עשרה להארכת מעצרו של המשיב 2 בבש"פ 4342/21, מר יהושע שוקי רבי (להלן: רבי), למשך 150 ימים החל מיום 2.7.2021 או עד למתן פסק דין בתפ"ח (מחוזי ת"א) 48914-08-16 (להלן: התיק העיקרי), לפי המוקדם – זאת, בהתאם לאמור בסעיף 62(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). כמו כן מונח לפניי עררו של רבי בבש"פ 4893/21 אשר מלין על החלטת בית המשפט המחוזי תל אביב-יפו (השופט א' הימן) אשר ניתנה ביום 22.6.2021 במ"ת 48950-08-16, ואשר דחתה את בקשתו של רבי לקיים עיון חוזר במעצרו עד תום ההליכים המשפטיים בתיק העיקרי ולהעבירו מן הכלא למעצר בפיקוח אלקטרוני.

2. הבקשה והערר יידונו יחדיו.

3. בגדרו של התיק העיקרי הוגש כתב אישום המייחס לרבי רצח בכוונה תחילה, עבירה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), וקשירת קשר למעשה רצח, עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין. נטען כי עבירות אלה בוצעו על רקע של יריבות רצחנית בין שתי חבורות עבריינים אשר פעלו באזור ראשון לציון. לפי האמור בכתב האישום, רבי ושותפיו (להלן יחדיו: השותפים) חשדו ששרון מזרחי (להלן: המנוח) סייע ברציחת חברם, דניאל סמארה, ז"ל, המכונה סיהו, וגמרו אומר לרצחו. במסגרת זו, החלו השותפים לעקוב אחר המנוח. כאשר נודע לשותפים כי המנוח פועל כדי להשיג לעצמו אקדח, הם החליטו לפתותו להגיע לפגישה שמטרתה תוצג בפניו כאספקת האקדח, ובמהלכה הם ירצחוהו. כדי להוציא תכנית רצחנית זו מן הכוח אל הפועל, סיפק אחד השותפים כלי רכב גנוב ואילו רבי סיפק אקדח. לאחר שהמפגש המתוכנן בוטל עקב תקלה, הציע אחד השותפים למנוח מפגש אחר במטרה לרצחו. לפי התכנית השניה, רבי אמר היה להגיע למפגש זה כשהוא מצויד באקדח ולרצוח באמצעותו את המנוח. תכנית זו אכן מומשה: המנוח הגיע למקום המפגש כפי שסוכם עמו, ושם המתין לו רבי כשברשותו שני אקדחים. רבי ניגש אל המנוח, שישב ברכבו, וירה בו באמצעות האקדחים 12 כדורים. הכדורים פגעו בלבו ובריאותיו של המנוח וגרמו למותו במקום. האמור בכתב האישום ביחס לרבי מאומת בראיות לכאורה, שעל עצם קיומן אין מחלוקת.

4. פרט לאמור לעיל, הפרשה שבה עסקינן איננה נוגעת לרבי כנאשם בתיק העיקרי. רבי קשור לפרשה זו כאחד מבני החבורה העבריינית המכונה בכתב האישום כ"חבורת ראשל"צ מערב". לחבורה זו, אך לא לרבי, מיוחסת שורה ארוכה של עבירות מפליגות בחומרתן, אשר כוללות מעשי רצח; קשירת קשר ושותפות למעשי רצח; סיוע לאחר מעשה רצח; נסיון לייצר נשק בדמות מכונית תופת; והחזקת נשק אשר כולל, בין היתר, אקדחים, רובה סער מסוג M16, אצבעות חבלה ורימוני יד. מדובר בפרשה חמורה ומורכבת, שפרטיה נדונו, בין היתר, בהחלטת השופט י' עמית בבש"פ 3707/19 מדינת ישראל נ' פוגל (11.6.2019) (להלן: עניין פוגל), אשר מתארת את ההליך העיקרי – בצדק רב – כמשתייך לעולם של "מגה-תיקים, ג'יגה-תיקים, שמא טרה-תיקים" (שם, פסקה 5). כמו כן ציין השופט עמית – ואף זאת בצדק רב – כי "הסמכות להאריך המעצר ב-150 יום נועדה במיוחד למקרים כגון דא, בתיק של ריבוי אישומים ונאשמים, מגה-תיק או טרה-תיק, שביורו כרוך בשמיעת עדים רבים ואין ספור מסמכים ומוצגים, וברור לחלוטין שיידרשו מספר רב של ארכות." (ראו שם, פסקה 10).

5. דברים אלה נכתבו כשהתיק העיקרי היה כבן 3 שנים. תיק זה הגיע כעת לגיל 5 וסיומו מי יישורנו. באי-כוחו של רבי מעריכים שההליכים בתיק העיקרי יימשכו עוד כשנתיים לפחות בשל מורכבותו ומספר העדים שעוד אמורים להעיד ולהיחקר – זאת, כאשר ההליך העיקרי מתנהל כסדרו, ללא תקלות, ללא משיכות זמן וללא עיכובים בלתי סבירים.

6. בתיק העיקרי חלה התפתחות משמעותית: שני עדי המדינה, א.א. ו-ב.ב., סיימו את מסירת עדותם. התפתחות זו מפחיתה במידה רבה את החשש לשיבוש מהלכי משפט מצדו של רבי. הסיכון כי הלה יימלט מאימת הדין אם ייעצר באזוק אלקטרוני בתנאים מגבילים קשיחים, אשר כוללים מעצר בית מלא ללא חלונות התאווררות, קטן אף הוא. עברו הפלילי של רבי אינו מכביד ועודנו זכאי לחזקת החפות. בנסיבות אלה, המשך מעצרו מאחורי סורג ובריח תלוי במסוכנות הנשקפת ממנו בעודו מחוץ לכלא והאפשרות למזערה באמצעות איזוק אלקטרוני ותנאים מגבילים אחרים. זאת, מאחר שחומרת העבירה – כשלעצמה – אינה משמשת עילה למעצרו של נאשם עד תום ההליכים (ראו: בש"פ 248/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 והאסמכתאות שם (2.2.2020)). המעשים המיוחסים לרבי בתיק העיקרי – רצח אכזרי אשר תוכנן היטב במסגרת התארגנות עבריינית – מאומתים בראיות לכאורה ומעידים על מסוכנותו באופן ברור ומובהק. יתרה מכך: לחובתו של רבי עומדת חזקת המסוכנות אשר נקבעה בסעיפים 21(א)(1)(ג), 21(א)(1)(ג)(4) ו-22ב(ב) לחוק המעצרים, ועל כן "השאלה שיש לשאול ביחס לאפשרות לשחררו מן הכלא בתנאים מגבילים או להעבירו למעצר בפיקוח אלקטרוני אל מחוץ

לכותלי הכלא, היא לא "למה לא?", אלא "למה כן?" (כאמור בפסקה 19 להחלטתי בבש"פ 250/21 מדינת ישראל נ' פרוך (31.1.2021)).

7. דא עקא, לשאלה זו יש תשובה: רבי עצור זה חמש שנים מאז הוגש כתב האישום; סוף משפטו אינו נראה באופן; וחזקת החפות עודנה עומדת לזכותו. לפי ההלכה הנקוטה בדינו, חלוף זמן משמעותי וממושך שכזה מחייב את מציאתה של חלופה למעצרו של הנאשם מאחורי סורג ובריח באופן שהמשך מעצרו כאמור יותר רק באין חלופה מתאימה שבמסגרתה ניתן למזער את המסוכנות הנשקפת ממנו – זאת, אף כאשר מדובר בנאשם שמואשם ברצח בכוונה תחילה (ראו והשוו: בש"פ 3669/97 מדינת ישראל נ' אבו אחמד (20.6.1997); בש"פ 2970/03 מדינת ישראל נ' נסראלדין (2.4.2003), פסקאות 5-6; בש"פ 22/07 מדינת ישראל נ' ז'אנו (24.1.2007), פסקה 9; בש"פ 4744/15 מדינת ישראל נ' ג'בארין (20.9.2015), פסקאות 7-11; בש"פ 1826/16 מדינת ישראל נ' פלוני (16.3.2016), פסקאות 15-17; בש"פ 9567/17 מדינת ישראל נ' פלוני (19.12.2017), פסקאות 7-10; בש"פ 8459/20 מדינת ישראל נ' פלוני ו-17 אח' (28.1.2021), פסקאות 37-39 ו-51; וכן בש"פ 2546/21 מדינת ישראל נ' עודה (26.5.2021)).

8. בהחלטה מושא עררו של רבי, הביא בית משפט קמא במניין שיקוליו את חלוף הזמן ואת העובדה שסיום ההליכים בתיק העיקרי עודנו רחוק. בית המשפט התייחס לנתונים אלה כתומכים בבקשתו של רבי לעבור למעצר באזוק אלקטרוני מחוץ לכלא, אולם סבר כי המסוכנות הנשקפת מרבי אינה מאפשרת זאת, שכן "אדם המבצע הוצאה להורג בקור רוח מזעזע, הוא ברמת מסוכנות גבוהה ביותר, שחלוף הזמן אין בו כדי להסיט נקודת האיזון לעבר שינוי במעצרו...". עם הערכתו זו של בית משפט קמא הנני מסכים לחלוטין. אולם, לאור האמור בהלכות שאוזכרו לעיל, בחלוף חמש שנות מעצר בצלה של חזקת החפות, ובהיעדר צפי לסיומו הקרוב של המשפט, השאלה שהיתה צריכה להישאל היא האם קיימת אפשרות מעשית למזער את מסוכנותו הרבה של רבי בדרך כלשהי שאיננה מעצר בכלא. אחרי הכל, עסקינן בזכותו היסודית של אדם לחירות (ראו סעיף 1(ב) לחוק המעצרים). מעשיו של רבי, לגביהם קיימות ראיות לכאורה המספיקות למעצר עד תום ההליכים, הם אכן לא פחות ממזעזעים ומעוררים סלידה. אולם, כפי שהזדמן לי להעיר בהתבסס על אמירתו המפורסמת של השופט האמריקני הדגול, פליקס פרנקפורטר, "הערובות לחירות האדם חוזקו לרוב במשפטיהם של אנשים לא מאד נחמדים" (ראו: פסקה 1 לפסק דיני ברע"ב 534/19 זיאדה נ' מדינת ישראל (20.8.2019)).

9. בית משפט קמא בחן בהחלטתו את האפשרות למזער את מסוכנותו של רבי במסגרת מעצר באזוק אלקטרוני בבית הוריה של בת זוגו באשדוד תחת פיקוחם של חמותו, אמו, אחיו, חברו וחברה של המשפחה, כאשר הוא מציין כי "שירות המבחן התרשם כי המפקחים המוצעים בעלי רצון ומוכנות לסייע למבקש [לרבי – א.ש.] כפי יכולתם, אולם נוכח ריחוקם הגיאוגרפי של יתר המפקחים ממקום החלופה המוצע בבית חמתו של המבקש, הסועדת כיום את בעלה החולה, עיקר נטל הפיקוח יוטל עליה, ונראה כי חלופת המעצר תתקשה לצמצם את רמת הסיכון הגבוהה הנשקפת מהמבקש". כמו כן ציין בית המשפט כי שירות המבחן העריך "כי הדירה אינה מתאימה לשמש מקום מעצר בפיקוח אלקטרוני בשל תדירות הבדיקות וביקורי סיירי מחלקת האיזוק, העלולים לאורך זמן להפריע לחולה השוהה בדירה ולמפקחת העיקרית המטפלת בו". מטעמים אלה, הסכים בית המשפט עם הערכת שירות המבחן כי "חלופת המעצר המוצעת אינה מתגבשת לכדי חלופה סמכותית ומציבת גבול ואין ביכולתה למנוע את המשך קשריו העברייניים של המבקש ממקום מעצר כפי הנדרש בעניינו ולסכל התנהגות עוברת חוק ביחס ליתר המעורבים והעדים".

10. ברי הוא, אם כן, כי שלילתה של החלופה המוצעת למעצרו של רבי בין כותלי הכלא התבססה אך ורק על קשיים לוגיסטיים ועל ריחוקם הגיאוגרפי של כמה ממפקחיו, שנמצאו ראויים לתפקיד, מבית חמותו של רבי אשר הוצע כמקום למעצרו באזוק אלקטרוני. החלטה זו לא בחנה את כל האפשרויות המעשיות למזער את המסוכנות הנשקפת מרבי בהיותו מחוץ לכלא, בהינתן מעצר ללא הרשעה אשר נמשך כבר חמש שנים, ועל כן איני רואה מנוס מלהתערב בה. סבורני, כי גודל הדירה שבה עסקינן אינו אמור להוות מכשול לאישור החלופה המוצעת, בהינתן התחייבות מתאימה מצד חמותו של רבי ומפקחיו האחרים. ריחוקם של חלק מהמפקחים מהעיר אשדוד הוא עניינם, שכן בדינו לחייב את נוכחותם של שלושה מהם לצדו של רבי במסגרת התנאים המגבילים – ואם ההתחייבות כאמור לא תקום, החלופה תבוטל ורבי יוחזר לכלא. לצד כל אלה, אפשר – ומן הסתם גם ראוי – לקבוע שורה של תנאים מגבילים קשיחים, לרבות ביטחונות כספיים, אשר יפחיתו במידה ניכרת את הסיכון העברייני הנשקף מרבי ואת יכולתו לחדש את קשריו עם עבריינים ולהשפיע על מי שעודנו אמור להעיד בתיק העיקרי.

11. כפי שצויין על ידי השופט עמית בהחלטתו בעניין פוגל, מגה תיקים כדוגמת זה שבו עסקינן ראויים לפרוצדורה פלילית מיוחדת שתכלול שימוש באמצעים טכנולוגיים

בני זמננו (ראו שם, בפסקה 5). במדינה שוחרת חירות, פרוצדורה זו לא יכולה לכלול מגה-מעצר עד תום המשפט.

12. אשר על כן, אני מקבל את הערר וקובע כי רבי יועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני בכפוף לבדיקת היתכנות מטעם מנהל הפיקוח האלקטרוני וחברה מפעילה וכן בכפוף לקיום התנאים כדלקמן, ללא יוצא מן הכלל:

א. רבי יהא נתון למעצר-בית מלא, ללא חלונות התאווררות, באזוק אלקטרוני ותחת פיקוח אנושי שיבוצע על ידי חמותו ושני מפקחים נוספים אשר נמצאו או יימצאו מתאימים ומקובלים על שירות המבחן.

ב. מעצר-בית כאמור יתקיים בבית חמותו של רבי בעיר אשדוד.

ג. רבי או מי מטעמו לא יצור מגע כלשהו עם מי שהעיד או אמור להעיד בתיק העיקרי.

ד. לרבי לא תהא גישה לטלפונים סלולריים וקוויים ולמחשבים, לצד האפשרות להתקשר, כמידת הצורך, למוקדי חירום ולשוחח עם אחד מסניגוריו – הכל תחת השגחה צמודה של המפקחים; וניתן בזאת היתר מראש למשטרה לנקוט בכל אמצעי פיקוח שתמצא לנכון בכדי לוודא את קיומם של התנאים המגבילים שקבעתי, לרבות האזנה לטלפונים אשר יימצאו בקרבתו של רבי (ראו: החלטתו של השופט א' מצא (כתוארו אז) בבש"פ 3797/97 מדינת ישראל נ' בביאלוב (23.6.1997); פסקה 18 להחלטת השופט ע' גרוסקופף בבש"פ 2847/19 שם טוב נ' מדינת ישראל (2.5.2019); וכן פסקה 7 להחלטתי בבש"פ 1961/21 מדינת ישראל נ' יוגב (25.3.2021)).

ה. הפיקוח האלקטרוני והאנושי, כאמור לעיל, ינוהל שבועה ימים בשבוע בכל שעות היממה, ללא יוצא מן הכלל.

ו. בטרם שחרורו לחלופת מעצר זו, יפקיד רבי בבית משפט קמא כל דרכון שברשותו, ויציאתו מן הארץ תיאסר עד גמר משפטו.

ז. כמו כן יפקיד רבי בבית משפט קמא, בטרם שחרורו לחלופת מעצר זו, עירבון כספי או ערבות בנקאית אוטונומית על סך של 350,000 ₪ וכן התחייבות עצמית וערבות צד ג' על סך כולל של 750,000 ₪, אשר תהא חתומה בידי שלושה ערבים שלפחות אחד מהם לא נמנה עם משפחתו הקרובה או הרחוקה (להלן: הערבים) – כל זאת, להבטחת קיומו של כל תנאי ותנאי לשחרורו מבית המעצר, כאמור בהחלטתי זו (להלן: הביטחונות).

ח. בד-בבד, יפקידו רבי והערבים בבית משפט קמא הצהרה בכתב שתאשר כי הם מודעים ומסכימים לכך שהפרתו של כל תנאי ותנאי לשחרורו של רבי לחלופת מעצר זו – בין אם נעשתה על ידי רבי ובין אם נעשתה על ידי אחד ממפקחיו – תביא לחילוט הביטחונות ולמימושם לטובת אוצר המדינה וכן להחזרתו המיידית של רבי למעצר מאחורי סורג ובריה.

ט. רבי יוכל לצאת מבית חמותו הנ"ל אך ורק כדי להתייצב במשפטו בישיבות שתיקבענה על ידי בית משפט קמא וכן כדי למלא את צרכיו הרפואיים לאחר קבלת אישור לכך מאת בית משפט קמא ובכפוף לתנאים אשר ייקבעו באותו אישור. זאת, בכפוף למצבי חירום המאפשרים ככאלה הן על ידי משטרת ישראל והן על ידי רופא של מגן דוד אדום או של חדר מיון בבית חולים.

י. המעצר בפיקוח אלקטרוני כאמור לעיל יהא למשך 150 ימים החל מיום 2.7.2021 או עד למתן פסק דין בתיק העיקרי, לפי המוקדם.

13. רבי יהא עצור בבית המעצר עד לקיום התנאים להעברתו למעצר באזוק אלקטרוני כאמור בפסקה 12 לעיל.

14. בכפוף לאמור לעיל, עררו של רבי מתקבל ובקשת המדינה נדחית בזאת.

ניתנה היום, ד' באלול התשפ"א (12.8.2021).

ש ו פ ט